

ОРГАНІЗАЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

АНОТАЦІЯ: У статті проаналізовано організаційно-правове забезпечення державної підтримки підприємництва та узагальнено нові зміни до Податкового кодексу з точки зору сприяння розвитку підприємництва в Україні.

КЛЮЧОВІ СЛОВА: підприємництво, державна підтримка, організаційні та правові основи державного регулювання та підтримки підприємництва, зміни до Податкового кодексу.

АННОТАЦИЯ: В статье проанализировано организационно-правовое обеспечение государственной поддержки предпринимательства и обобщенно новые изменения в Налоговый кодекс с точки зрения содействия развитию предпринимательства в Украине.

КЛЮЧЕВЫЕ СЛОВА: предпринимательство, государственная поддержка, организационные и правовые основы государственной регуляции и поддержки предпринимательства, изменения в Налоговом кодексе.

ANNOTATION: In the article the, organizational and legal providing of state support of enterprise and generalized new changes is analyses in the code of taxes from point of assistance development of enterprise in Ukraine.

KEYWORDS: an enterprise, state support, organizational and legal bases of government control and support of enterprise, change in the code of taxes.

У країнах з розвиненою економікою і особливо в тих, що розвиваються підприємництво відіграє важливу роль в економічній системі держави. По-перше, воно є гнучким та глибоко спеціалізованим. По-друге, він сприяє розвитку конкуренції між суб'єктами господарювання. Однак в Україні державне регулювання та підтримка підприємництва з метою стимулювання розвитку гальмуються різними проблемами законодавчого характеру та зокрема реформування системи оподаткування, які перешкоджають можливості становлення малого підприємництва як могутньої ланки національної економіки. Тому на сьогодні актуальним є вивчення проблем організаційно-

правового забезпечення державного регулювання та підтримки підприємництва в Україні.

Одним із найважливіших засобів впливу держави на підприємницьку діяльність є правові методи державного регулювання та підтримки, тобто система загальнообов'язкових, встановлених і гарантованих державою правил поведінки, що є регулятором економічних відносин у різних сферах господарської діяльності економіки. Ці методи регулювання підприємництва закріплюють систему органів державного управління економікою, визначають їх компетенцію, регулюють застосування ними відповідних методів і форм державного регулювання та підтримки підприємницької діяльності тощо [1, с. 102—105].

Питанням організаційно-правового забезпечення державного регулювання розвитку підприємництва присвячені дослідження багатьох вітчизняних та зарубіжних вчених — економістів та юристів, зокрема: З. Варналія, Т. Васильців, С. Дриги, Я. Жаліло, К. Ващенко, В. Воротіна, В. Геєць, Т. Єфіменко, Е. Лібанової, І. Манцурова [2], Д. Ляпіна, Ю. Бурила, Ю. Шемшученко, В. Авер'янов, О. Андрійко, І. Кресіна, В. Нагребельний [3], П. Друкера, Й. Шумпетера та інших.

Метою статті є проаналізувати організаційно-правові засади державної підтримки підприємництва та узагальнити нові зміни до Податкового кодексу з точки зору сприяння розвитку підприємництва в Україні.

Для проведення аналізу організаційно-правового забезпечення підтримки підприємництва в Україні, необхідно вивчити теоретичні аспекти цього процесу. Основними характеристиками організації і системи її управління вважаються цілі і відповідно до них ієрархія органів і посад управління. Ієрархія доповнюється системою правил, що формально вводяться, і процедур. Стимулювання і контроль будуються так, щоб забезпечити поведінку суб'єктів відповідно до вказаних вище положень [4, с. 437]. Мільнер Б. З. розглядає організацію як набір механічних, більш менш автономних частин, кожна з яких може окремо удосконалитися для підвищення ефективності організації в цілому. Основні проблеми, що вирішувалися в рамках цього підходу, — це проблеми спеціалізації і механізмів координації. Початок такого роду дослідженням з проблем організації управління належало Ф. Тейлору і його послідовникам — Ф. і Л. Гилбретамі, Р. Ганту, Г. Емерсону і деяким іншим. Увага їх була зосереджена на роботах, які виконуються в нижчих ланках організації, що сповна відповідало стану об'єкту господарського управління того періоду.

Декілька пізніше сформувалася «класична» школа, що розробила принципи і функції управління, заклала вихідні положення для науки управління (А. Файоль, А. Гьюлік, Л. Урвік, Р. Кунц, С. О-Доннел і ін.).

Представники німецької правової школи (С. Пуфендорф, І. Кант, Й.-Г. Фіхте, Х. Томазій) вважали, що функціонування держави повинно здійснюється на основі законодавчих документів, якими встановлювалися зобов'язання «для володаря — дбати про благо народу, для підданих — беззаперечне підпорядкування єдиній верховній владі». Однак частина природних прав (право власності, свобода віросповідання, сфера приватного життя індивіда тощо) залишається недоторканною. Виконуючи своє головне призначення, а саме підтримання економічного порядку між суб'єктами господарювання, забезпечення спокою у державі, зовнішньої безпеки її населення, держава ухвалює справедливі закони і ретельно стежить за їх виконанням [5, с. 186]. Німецька правова Концепція передбачала створення законодавчої бази регулювання діяльності різних сфер суспільного життя як основу при забезпеченні правового порядку в країні. Правовими нормами визначається поведінка суб'єктів та об'єктів державного управління.

Без державного управління, зокрема правового контролю, в економіці неможливе функціонування ринкових механізмів і передусім саме механізму конкуренції, що має стимулювати зростання економіки, підвищення загальної ефективності розподілу ресурсів тощо [3, с. 439]. Тільки державне управління забезпечує функціонування й розвиток суспільства як єдиного цілого [6]. На основі аналізу документів під назвою «Організація керування на принципах аналізу стратегічної політики і розробки стратегічного плану розвитку малого бізнесу» рекомендовано для країн з перехідною економікою створення державою гарантій для суб'єктів підприємництва, а саме про потужність «голосу» в захист інтересів малого та середнього бізнесу в уряді, гарантування державою прав власності тощо [7].

Держава для дотримання правових правил створення та ведення малого і середнього бізнесу створює відповідні організації. У різних країнах вони під різною назвою, зокрема в таблиці 1 приведені ці організації, які свідчать про значимість держави щодо регулювання малого підприємництва [8].

В Україні основними державними інституціями в сфері сприяння підприємству є Державний комітет підприємництва та Український фонд підтримки підприємництва — УФПП. Єдиним

джерелом фінансових ресурсів УФПП є державний бюджет, а тому інтереси малого підприємництва залишаються поза межами бюджетної політики держави. В свою чергу Державний комітет підприємництва, залишаючись без фінансової складової підтримки МСП, яку за його дорученнями мав би виконувати УФПП, обмежений займатися лише тими питаннями удосконалення регуляторної політики, які знаходяться за межами проблем, акцентованих на розвиток підприємництва в секторі малої економіки [9, с. 83].

Таблиця 1

**ІНСТИТУТИ ДЕРЖАВНОГО УПРАВЛІННЯ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ
МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА В ДЕЯКИХ КРАЇНАХ СВІТУ**

Країна	Орган державного управління розвитку малого бізнесу	Підпорядкованість (нормативний акт)
США	Адміністрація малого бізнесу США	Урядовий орган зі спеціальними повноваженнями, підпорядкований Президенту, Закон про Малий бізнес, 1953 р.
Індія	Міністерство малих промислових підприємств Міністерство сільської та агро індустрії з розвитку малих та середніх підприємств	Урядовий орган Урядовий орган
Франція	Секретаріат з проблем малого і середнього бізнесу, торгівлі, ремісництва та ліберальних професій	Міністерство економіки, промисловості та зайнятості, Закон про Програму підтримки малого і середнього підприємництва, 1967 р.
Велика Британія	Директорат підприємництва	Міністерство підприємництва, промисловості та управлінських реформ
Німеччина	Генеральний Директорат малого і середнього бізнесу, ремісництва, послуг і вільних професій	Федеральне Міністерство економіки і технологій, «Закон про картельне право», 1957 р.
Японія	Агентство малого і середнього підприємництва	Міністерство економіки, торгівлі та промисловості, «Основний закон про малі і середні підприємства», 1963 р.

Країна	Орган державного управління розвитку малого бізнесу	Підпорядкованість (нормативний акт)
Китай	Департамент малого і середнього підприємництва	Національна комісія з розвитку і реформування, Закон «Про стимулювання розвитку малих і середніх підприємств», 2002 р.
Малайзія	Координаційна урядова група захисту інтересів малого і середнього підприємництва	Підпорядкована безпосередньо Прем'єр-міністру
ПАР	Корпорація розвитку малого бізнесу	Акціонерне товариство зі змішаним капіталом, утвореним на паритетній основі Урядом та приватним сектором

Ефективність державного інституту розвитку малої економіки, як і будь-якої іншої державної інституції управління, забезпечується за умови нерозривності реалізації регуляторної та фінансової функції в організації його діяльності. В українських реаліях за відсутності фінансового важеля впливу на розвиток системи малої економіки домінуючою ланкою в цьому процесі залишається регуляторна функція. При цьому очевидно, що всі регуляції щодо підприємницької діяльності, здійснені в період ринкових реформ, не торкаються глибинних, доленосних питань, які мають забезпечувати розвиток матеріальної та фінансової бази суб'єктів малого і середнього бізнесу та формувати базу економічної стійкості цього сектора у господарській системі держави.

Організація являється однією з функцій державного управління, тобто за допомогою законодавчої влади держава встановлює правила функціонування підприємництва. Це здійснюється за допомогою нормативно-правових актів. Центральне місце в системі нормативно-правових актів, що регулюють підприємництво, належить Конституції України, яка містить ряд норм. Вони є базовими для розвитку законодавства з економічних питань, зокрема і з питань державного управління економікою [10].

Враховуючи те, що правові методи регулювання підприємництва призначені, передусім, для організації системи управління, врегулювання взаємодії між елементами цієї системи, визначення основних завдань і напрямів її функціонування, вбачається доцільним поділ усього масиву адміністративно-правових норм на чотири блоки (рис. 1) [1, с. 102—105].

Рис. 1. Правові методи регулювання та підтримки підприємництва

Зазначені методи є предметно пов'язаними між собою і складають цілісну державно-управлінську діяльність у сфері державного регулювання та підтримки підприємництва. В Україні процес формування законодавчої бази в сфері регулювання та підтримки малого та середнього підприємництва пройшов декілька етапів. На різних етапах розвитку нашої держави по різному будувалась і державна політика розвитку підприємництва (табл. 2) [11].

Таблиця 2

ЕТАПИ ФОРМУВАННЯ ЗАКОНОДАВЧОЇ БАЗИ РЕГУЛЮВАННЯ ТА ПІДТРИМКИ ПІДПРИЄМНИЦТВА В УКРАЇНІ

Роки	Формування законодавчої бази розвитку підприємництва
I етап 1991—1996 рр.	Реальне формування державної політики розвитку підприємництва в Україні починається з прийняття 7 лютого 1991 року Верховною Радою України Закону України «Про підприємництво» та утворення Державного комітету України зі сприяння малим підприємствам і підприємництву (травень 1991 року). Велике значення для підприємництва мала схвалена у березні 1993 року Кабінетом Міністрів України перша Програма державної підтримки підприємництва в Україні, яка розглядалась як складова комплексу заходів щодо сприяння розвитку ринкових відносин та виходу України з економічної кризи і входження країни у світові господарські зв'язки.

Роки	Формування законодавчої бази розвитку підприємництва
II етап 1996—2000 рр.	Другий етап державної політики підтримки малого бізнесу розпочався у 1996 році. Початок новому етапу поклало схвалення Кабінетом Міністрів України Концепції державної політики розвитку малого підприємництва (квітень 1996 р.), конституційне закріплення свободи підприємництва (28 червня 1996 р.) та затвердження Кабінетом Міністрів України Програми розвитку малого підприємництва в Україні на 1997—1998 роки (січень 1997 р.). Одним з механізмів підтримки малого підприємництва, а також вирішення широкого кола проблем на шляху його розвитку стала державна У цей же час почали формуватися законодавчі основи регуляторної політики як засобу сприяння розвитку підприємництва. Підписуються Укази Президента України «Про усунення обмежень, що стримують розвиток підприємницької діяльності» від 03.02.98 № 79/98, «Про державну підтримку малого підприємництва» від 12.05.98 № 456/98, «Про деякі заходи з дерегулювання підприємницької діяльності» від 23.07.98 № 817/98.
III етап 1998—2006 рр.	Відмінністю цього етапу є визнання на рівні державної політики необхідності зменшення державного втручання в підприємницьку діяльність, формування середовища, сприятливого для розвитку підприємництва шляхом усунення адміністративних бюрократичних бар'єрів. Подальшим кроком державної політики щодо розвитку підприємництва є прийняття Закону України «Про державну підтримку малого підприємництва» від 19.10.2000 № 2063-III та Закону України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні» від 21.12.2000 № 2157-III, коли вперше законодавчо визначено правові засади державної підтримки суб'єктів малого підприємництва незалежно від форми власності, ключову роль розвитку малого підприємництва як чинника ринкових реформ.
IV етап 2006—2010 рр.	Цей етап визначається готовністю державного управління до реформування сфери підприємницької діяльності. Адже саме на початку 2006 року, можна констатувати, що законодавча база щодо розвитку підприємництва в цілому була створена і постало нагальне питання полягає в її якісному поліпшенні та вчасному правовому реагуванні на ті чи інші події. Під час цього етапу прийняті Закони «Про внесення змін до деяких законів України щодо спрощення умов ведення бізнесу в Україні», Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності, Постанова «Деякі питання надання суб'єктам малого та середнього підприємництва кредитно-гарантійної підтримки». Реформи у сфері дозвільної системи, у сфері започаткування бізнесу, у сфері ліцензування — напрям, проголошений Президентом України у своїй Програмі економічних реформ на 2010—2014 роки, від чого залежатимуть якісні показники розвитку підприємництва в Україні та створення цілісної системи державного регулювання підприємницької діяльності.

Роки	Формування законодавчої бази розвитку підприємництва
V етап розпочинається з 2010 року	З'являється необхідність модернізувати державне управління до стандартів Європейського Союзу, тобто розроблено Пропозиції щодо приведення державного управління та державної служби України у відповідність із принципами і практиками демократичного урядування. Розроблено Концепцію Державної цільової програми реформування державного управління та державної служби на 2011—2015 роки. Мета програми — побудова ефективної моделі врядування на загальнодержавному і регіональному рівні через оптимізацію системи органів виконавчої влади та розвитку системи державної служби, передбачає виконання трьох основних завдань: — реформування виконавчої влади та розбудова самоврядних професійних асоціацій; — побудова системи державної служби; — впровадження електронного урядування у системі органів виконавчої влади.

Початками зародження малого бізнесу є закони колишнього СРСР в 1986 році «Про індивідуальну трудову діяльність» і в 1988 році «Про кооперацію», а також положення комісії з вдосконалення господарювання механізму при Раді міністрів СРСР в 1988 році «Про організацію діяльності малих підприємств». Подальший розвиток малого бізнесу, заснованого на різних форм власності і їх поєднанні, поширився з прийняття Постанови Ради Міністрів СРСР № 790 від 08.07.1990 року «Про заходи по створенню і розвитку малих підприємств».

Процес формування законодавчої формування законодавчої бази з питань розвитку малого підприємництва і його фінансової інфраструктури фактично розпочався з підписання в 1991 р. Закону України «Про підприємництво». У 1993 р. було сформовано першу Програму з державної підтримки підприємництва в Україні, у квітні 1996 року схвалено Концепцію державної політики розвитку підприємництва, в 200 році прийнято Закон України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємства в Україні та інші документи, які відображають організаційно-правові аспекти регулювання малого підприємництва. Одним із важливих кроків з боку держави в безпосередній фінансовій підтримці малого підприємництва стала бюджетна програма «Часткове відшкодування відсоткових ставок за кредитами суб'єктів малого та середнього бізнесу для реалізації інвестиційних проектів», що була запроваджена лише в 2007 р [12, с. 269].

Аналіз тенденцій реформування системи державного управління в Україні протягом останніх 10 років свідчить про те, що вона рухається до моделі нового державного менеджменту. Однак з моменту

проголошення незалежності України організаційна структура апарату управління зазнала близько 350 трансформацій. Сьогодні державне управління все ще не відповідає стратегічному курсу країни до європейських стандартів демократичного врядування, оскільки залишається неефективним, схильним до корупції, внутрішньо суперечливим через вбудований конфлікт інтересів, надмірно централізованим, закритим від суспільства, громіздким і відірваним від потреб громадянина. Наслідком цього є обмежені можливості для економічного та людського розвитку, недостатній рівень глобальної конкурентоспроможності країни, зокрема, за показником якості державних інституцій, внутрішньої та зовнішньої безпеки, високий рівень корупції та низький рівень задоволеності громадян діяльністю органів державної, у тому числі виконавчої влади [13]:

— 143 місце за індикаторами державного управління Світового Банку серед 212 країн;

— 82 місце за індексом глобальної конкурентоспроможності, причому за показником якості державних інституцій — на 120 місці серед 133 країн;

— 146 місце за індексом сприйняття корупції Transparency International серед 180 країн;

— 62 місце за рівнем послуг он-лайн (рейтинг країн — членів ООН) із 190 країн.

Зі зміною законодавства спрощуються умови для реєстрації та ліквідації суб'єктів господарювання. Так, аналіз результативності принципу дії «єдиного вікна» свідчать про значне спрощення для підприємців проходження процедури отримання дозволу в єдиному дозвільному центрі. Після відкриття єдиного дозвільного центру в місті Куп'янську середні витрати підприємців на процедуру отримання дозволу зменшилися приблизно вдвічі — з 277,2 грн до 132,2 грн (рис. 1) [14].

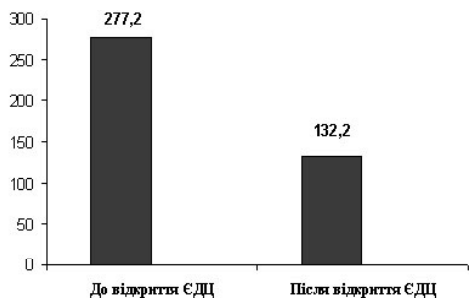

Рис 1. Середні витрати СПД на проходження процедури отримання дозволу (в гривнях)

У результаті звернень до єдиного дозвільного центру підприємці витрачали на дозвільну процедуру (від початку збору необхідних документів до отримання дозволу) приблизно в чотири рази менше часу, ніж до відкриття ЄДЦ. Результати відстеження свідчать, що витрати часу СПД на процедуру після відкриття єдиного дозвільного центру скоротилися в середньому з 12,5 до 3,3 дня (рис. 2). Важливо також зауважити, що після відкриття ЄДЦ 60 % підприємців отримували дозвіл уже через один день після подання заяви та інших необхідних документів.

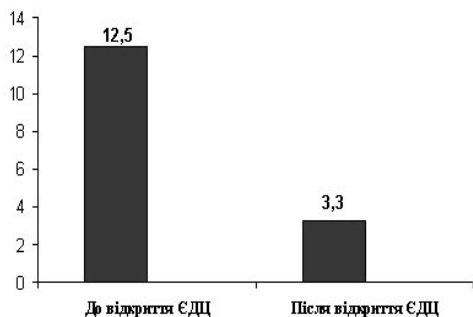

Рис. 2. Середній час, витрачений СПД на проходження процедури отримання дозволу (в днях)

До відкриття єдиного дозвільного центру 50 % СПД вдавалися до давання хабарів заради того, аби усунути перешкоди, з якими вони стикалися в процесі отримання дозволу, або ж щоб отримати дозвіл як такий. Відстеження результативності зафіксувало, що після відкриття в Куп'янську єдиного дозвільного центру кількість випадків корупції, пов'язаних з отриманням дозволу, різко зменшилась і становила 6,4 % (рис. 3) [14].

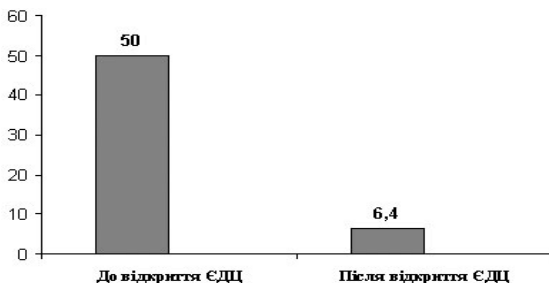

Рис. 3. Частота вжиття СПД «неофіційних заходів» у процесі отримання дозволу (%)

До відкриття єдиного дозвільного центру підприємці відвідували різні дозвільні інстанції в процесі проходження процедури отримання дозволу в середньому 9,3 разу. Після відкриття єдиного дозвільного центру ті СПД, які проходили процедуру отримання зазначеного дозволу в ньому, повинні були відвідувати лише ЄДЦ, оскільки відповідно до рішення виконкому участь у його роботі беруть представники всіх дозвільних органів, а відтак підприємці не повинні віднині відвідувати інші органи, окрім ЄДЦ (якщо вони проходять відповідну процедуру саме там). Результати відстеження свідчать про те, що кількість відвідувань підприємцями дозвільних органів (або ЄДЦ) після відкриття єдиного дозвільного офісу зменшилася до 1,9 разу (рис. 4) [14], та все ж близько 30 % СПД, які подавали заяву на отримання дозволу до ЄДЦ, все-таки вимушені були відвідувати дозвільні органи поза межами центру (найчастіше — податкову інспекцію), хоч і не повинні були цього робити. Кількість таких відвідувань була невеликою (в середньому 2 рази), однак сам факт відвідування органів поза межами ЄДЦ свідчить про наявність окремих недоліків в організації роботи дозвільного центру.

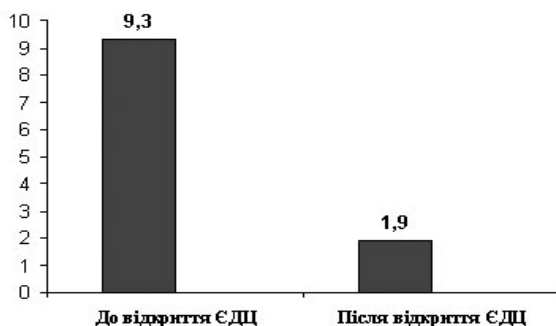

Рис. 4. Середня кількість відвідувань СПД дозвільних органів у процесі отримання дозволу (разів)

Органи державного управління будують свої відносини з підприємцями, використовуючи податкову та фінансово-кредитну політику (включаючи встановлення ставок податків і процентів по державних кредитах, податкових пільг, цін і правил ціноутворення, цільових дотацій, валютного курсу, розмірів економічних санкцій); державне майно і систему резервів, ліцензії, концесії, лізинг, соціальні, екологічні та інші норми і нормативи; науково-

технічні, економічні та соціальні республіканські регіональні програми; договори на виконання робіт і поставок для державних потреб [15, с. 89—91].

Сучасне українське законодавство постійно змінюється, а тому не сприяє розвитку підприємництва. Так, за останній рік діяльність суб'єктів малого підприємництва регулювалася трьома основними податковими законодавчими актами, які протягом короткого періоду змінили один одного. До 1 січня 2011 року правове регулювання оподаткування суб'єктів малого підприємництва за спрощеною системою здійснювалося Указом Президента України «Про спрощену систему оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва». З 1 січня 2011 року був введений Податковий Кодекс, що вніс певні зміни в систему оподаткування суб'єктів малого підприємництва. З 1 січня 2012 року набирає чинності Закон України «Про внесення змін до Податкового кодексу України та деяких інших законодавчих актів України (щодо спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності суб'єктів малого підприємництва)». З цього часу спрощена система оподаткування, обліку та звітності для суб'єктів господарювання встановлюватиметься виключно в умовах Податкового кодексу України. Законом передбачено запровадження диференційованого підходу до класифікації малого бізнесу відповідно до річного обігу, реєстрацію «спрощенців» як платників ПДВ. Це створить рівні конкурентні умови з суб'єктами господарювання, що працюють на загальній системі оподаткування. Платників єдиного податку які застосовують спрощену систему оподаткування, поділяються на наступні групи (табл. 3).

Таблиця 3

СТАВКИ ЄДИНОГО ПОДАТКУ ЗА СПРОЩЕНОЮ СИСТЕМОЮ ОПОДАТКУВАННЯ

Групи платників	Кількість працівників	Обсяг виручки грн	Види діяльності	Ставка єдиного податку
1 група фізичні особи — підприємці	—	150 тис.	здійснюють виключно роздрібний продаж товарів з торговельних місць на ринках та/або провадять господарську діяльність з надання побутових послуг населенню	1—10 % від мінімальної заробітної плати. 15 % в разі перевищення граничного обсягу. 15 % в разі отримання доходу від діяльності не вписаної до свідоцтва.

Закінчення табл. 3

Групи платників	Кількість працівників	Обсяг виручки грн	Види діяльності	Ставка єдиного податку
2 група фізичні особи підприємці	10 осіб	1 млн	здійснюють господарську діяльність з надання послуг, у тому числі побутових, платникам єдиного податку та/або населенню, виробництво та/або продаж товарів, діяльність у сфері ресторанного господарства	2—20 % від мінімальної від мінімальної заробітної плати. 15 % в разі перевищення граничного обсягу. 15 % в разі отримання доходу від діяльності не вписаної до свідоцтва.
3 група фізичні особи підприємці	20 осіб	3 млн	поширюється на фізичних осіб — підприємців, які надають посередницькі послуги з купівлі, продажу, оренди та оцінювання нерухомого майна та решта фізичних осіб — підприємців що відповідають вимогам, встановленим для третьої групи	3 % в разі сплати ПДВ або 5 % доходу — у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку
4 група юридичні особи	50 осіб	5 млн.	Всі види діяльності що передбачені для платників єдиного податку	3 % в разі сплати ПДВ або 5 відсотків доходу — у разі включення податку на додану вартість до складу єдиного податку

Подібні обмеження щодо кількості працюючих та обсягів виручки від реалізації продукції можуть створити проблеми підприємцям, які працюють як з населенням, так і з юридичними особами вважає заступник голови підприємницького комітету Верховної Ради України К. Ляпіна. На її думку, власникам бізнесу доведеться реєструвати два свідоцтва спрощенця: одне по другій групі, щоб працювати з населенням, а інше — по третій, щоб працювати з компаніями [16].

Виникли певні суперечності в положеннях нового законодавства. Так, спрощенці, які постачають товари або надають послуги платникам ПДВ протягом року на суму понад 300 тис. грн, зобов'язані зареєструватися платниками ПДВ, проте певні види діяльності звільняються від сплати цього податку (наприклад, постанова періодичних видань).

Законодавці в черговий раз звузили сферу застосування єдиного податку. Спрощеною системою не зможуть скориста-

тися представники грального бізнесу, власники пунктів обміну валют, торговці алкоголем, сигаретами та іншими підакцизними товарами, а також ювеліри та антиквари. А деякі види діяльності під забороною для фізичних осіб-спрошенців, але дозволені для юридичних осіб. Зокрема, це здача в оренду землі понад 0,2 га, приміщень понад 100 кв. м (нежитлових — більше 300 кв. м), аудит тощо. Крім того, спрощеною системою не зможуть скористатися фінансові установи і реєстратори цінних паперів, суб'єкти підприємницької діяльності, у структурі власності яких частка середніх і великих підприємств становить більше 25 %. Крім цього податківці не будуть реєструвати як спрошенців нерезидентів та суб'єктів, які мають податковий борг [17].

У змінах до Податкового кодексу знайшли місце нові види діяльності, які заборонили додатково до вже існуючих, а саме фінансове посередництво, управління підприємством, діяльність нерезидентів, для підприємців-фізичних осіб заборонили аудит, заборонили оренду земельних ділянок понад 0,2 гектара, житлових приміщень понад 100 «квадратів», нежитлових приміщень — понад 300 «квадратів» [18].

На думку заступника голови Державної податкової служби України С. Лекаря, новий єдиний податок є надзвичайно позитивним, тому що він не порушує ніяких інтересів платників податків, які працювали до прийняття відповідного закону. Варто виділити наступні зміни, що полягають в підтримці діяльності суб'єктів господарювання:

1. Скасовується норма на підставі якої раніше було заборонено включати до складу витрат, витрати понесені у зв'язку з придбанням у ФОП, платника єдиного податку, товарів, робіт, послуг. послуги приватних підприємців на єдиному податку підуть їх замовникам на витрати. Тобто скасували той пункт в Податковому кодексі, згідно з яким не можна було відносити послуги приватних підприємців на їхні витрати», — додав експерт [18].

2. На відміну від діючого законодавства не передбачено збільшення розміру ставки податку за кожного найманого працівника.

3. Розширення меж платників єдиного податку до 3 мільйонів. Граничний оборот у юридичних осіб збільшено до 5 мільйонів. Ставки ж при цьому практично які були, такі і залишилися [18].

4. Ще одним позитивним моментом є те, що для 1 та 2 груп платників єдиного податку передбачено право на лікарняний у

разі хвороби та право на відпустку. В цьому випадку вони звільняються від сплати єдиного податку, за умови що у них немає найманих працівників (це стосується платників 2 групи). Що стосується хвороби, вона повинна бути підтверджена документами від лікаря (лікарняний), та не меншою за 30 календарних днів, а в інших випадках підприємці не зможуть заощадити на податках. Щодо відпустки, то це можливість не сплачувати єдиний податок за місяць один раз в рік. Це стосується тих платників, які не мають найманої робочої сили [19].

Проаналізувавши організаційно-правову основу державної підтримки підприємництва та узагальнивши нові зміни до Податкового кодексу можна зробити наступний висновок: за роки незалежності України було здійснено багато спроб сформувати діючий механізм фінансової підтримки малого підприємництва, однак така підтримка на сьогодні залишається більше декларативною, ніж реальною. Характерною рисою вітчизняного законодавства є нестабільність (постійні зміни й уточнення), а також невідповідності, а найчастіше, і суперечності між окремими документами. З іншого боку, законодавчі акти не повною мірою відображають будь-які дії зі стимулювання розвитку малого підприємництва або пільги для суб'єктів, що співпрацюють із представниками малого підприємництва.

Література

1. *Бурило Ю.* Правове регулювання економікою та роль адміністративного права у сфері державного управління економікою // Підприємство, господарство і право. — 2011. — № 5. — С. 102—105.
2. *Ващенко К. О., Варналій З. С., Воротін В. Є. та ін.* Про стан та перспективи розвитку підприємництва в Україні: національна доповідь // Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва. — К. — 2010. — 240 с.
3. Демократичні засади державного управління та адміністративне право: монографія / [Кол. авт. Ю. С. Шемшученко, В. Б. Авер'янов, О. Ф. Андрійко, І. О. Кресіна, В. П. Нагребельний та ін]; за заг. ред. д-ра юрид. наук В. Б. Авер'янова — К.: Видавництво «Юридична думка», 2010. — 496 с.
4. *Мильнер Б. З.* Теория организации : монография / Б. З. Мильнер. — 4-е изд., перераб. и доп. — М. : ИНФРА-М, 2004. — 648 с. — Библиогр.: С. 636—642. — С. 437. Режим доступа <http://studentbank.ru/view.php?id=70370>

5. Мироненко О. В., Горбатенко В. П. Історія вчень про державу і право: Навчальний посібник. — К.: ВЦ «Академія», 2010. — 456 с. — С. 186. Режим доступу http://www.big-lib.com/book/11_Istoriya_vchen_pro_derjavy_i_pраво/924_55_Derjavno_pраво_vchennya_v_Nimechchini

6. Реформування державного управління в Україні: проблеми і перспективи розвитку / В. В. Цветков — К.: Наук. думка. — 1998. — 364 с.

7. Форум по розвитку підприємництва і підприємств. Щорічна зустріч представників країн з перехідною економікою. Центр сприяння розвитку підприємництва (ОЕСР). Стамбул, 4—15 листопада 2000 р. <http://www.old.nisse.ru/analitics.html?id=strategy>

8. Друга С. Г. Створення державного інституту сприяння розвитку малого підприємництва // Державне управління: удосконалення та розвиток. — 20.01.2010. — Режим доступу <http://www.dy.nayka.com.ua/index.php?operation=1&iid=100>

9. Дегтяр О. А. Напрями вдосконалення організаційно-правового механізму державного регулювання розвитку малого підприємництва // Економіка & Держава. — 2008. — № 2. — С. 83.

10. Кругул Ю. І. Правові основи державного управління економікою України. — К., 2003. — 431 с.

11. Вдовенко М. М. Державне регулювання підприємницької діяльності в Україні. — 2011. — <http://kds.org.ua/blog/vdovenko-mm-tvorcha-robota-derzhavne-regulyuvannya-pidpriemnitsoi-diyalnosti-v-ukraini>

12. Богун К. В. Організаційно-правове забезпечення фінансової інфраструктури малого підприємництва в Україні // Науковий вісник Національного університету ДПС України (економіка, право). — № 1 (48). — 2010. — С. 269.

13. Концепція Державної цільової програми реформування державного управління та державної служби на 2011—2015 роки <http://www.google.com.ua/>

14. «Єдине вікно для спрощення процедури видачі дозволів» // «Пріоритети» № 8 (25) — 2005. — Режим доступу: <http://www.ucipr.kiev.ua/modules.php?op=modload&name>

15. Покатаєва О. В. Методи державного регулювання підприємницької діяльності // Економіка та держава. — 2008. — № 1. — С. 89—91.

16. Робота платників податків-спрощенців у 2012 році <http://yurist.lutsk.ua/index.php/novini/73-robota-platnikiv-podatktiv-sproshchenstv-pislya-u-2012-rotsi>

17. Зміни до Податкового кодексу: групи «спрощенців» та ставки оподаткування (ч.1) Бізнес 25.10.2011 http://www.business.ua/blogs/tax-policy/gvozdiy_blog/697/

18. Зміни до законодавства про спрощенців експерт називає «більш-менш прийнятними» Львівський портал / 23.11.2011 09:42 [Gazeta.ua](http://portal.lviv.ua/news/2011/11/23/094200.html) <http://portal.lviv.ua/news/2011/11/23/094200.html>

19. «ЗВІТ-ІНФО» 24.11.2011 <http://zvity.lviv.ua/>

Стаття надійшла до редакції 24.02.2011